

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان: بررسی تاثیر آموزش به بیمار بر اساس شاخص سواد سلامت بر تبعیت دارویی و کنترل
فشار خون در سالمندان مبتلا به پرفشاری خون اولیه

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته
پرستاری سالمندی

نگارنده:
فرزانه دلاور

استاد راهنما
دکتر رضا نگارنده

استاد مشاور
دکتر شهزاد پاشایی پور

سال ۱۳۹۷

چکیده

زمینه: پرفشاری خون به عنوان مشکل عمده سلامتی در سراسر جهان مطرح می‌باشد. با افزایش سن شیوع پرفشاری خون نیز افزایش می‌یابد و افزایش جمعیت سالمندان این مشکل را تشدید می‌نماید. از این رو کنترل پرفشاری خون جز اولویت های نظام سلامت قرار دارد. از آنجاکه دانش و توانمندی بیمار مهم ترین عامل در کنترل مؤثر پرفشاری خون است، ناکافی بودن سواد سلامت می‌تواند تاثیر آموزش بر خود مدیریتی بیماری از جمله تبعیت دارویی و کنترل فشارخون را محدود سازد. این مطالعه با هدف تعیین تأثیر آموزش مبتنی بر شاخص سواد سلامت (Health Literacy INDEX) بر تبعیت دارویی و کنترل فشارخون در سالمندان مبتلا به پرفشاری خون اولیه می‌باشد.

روش بررسی: این مطالعه از نوع کارآزمایی بالینی تصادفی شده است که در یکی از بیمارستان‌های شهر تهران انجام شد. واحدهای مورد پژوهش ۱۱۸ نفر سالمند مبتلا به پرفشاری خون اولیه کنترل نشده با سطح سواد سلامت ناکافی بودند که به روش تخصیص تصادفی بلوکی در دو گروه مداخله (۵۹ نفر) و کنترل (۵۹ نفر) قرار گرفتند. مداخله این مطالعه به صورت ۲ جلسه آموزشی حضوری و ۴ گفتگوی تلفنی در بازه زمانی یک‌ماهه بود. وضعیت تبعیت دارویی سالمندان با ابزار تبعیت دارویی موریسکی و فشارخون افراد با کمک دستگاه اندازه‌گیری فشارخون Reister در مرحله پیش آزمون و پس‌آزمون برای اعضای هر دو گروه مورد بررسی قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری دقیق فیشر، تی مستقل و مجذور کای در بسته نرم افزاری SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: درحالی‌که تبعیت دارویی دو گروه در پیش‌آزمون همگن بود، در پس‌آزمون، مداخله این مطالعه منجر به افزایش معنی‌دار تبعیت دارویی در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل شد ($P=0/002$). با این حال بر اساس آزمون دقیق فیشر تغییرات ایجاد شده در نسبت فشارخون کنترل شده سیستمول ($P=0/452$) و دیاستول ($P=0/351$) در دو گروه مداخله و شاهد معنی‌دار نشد.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد آموزش بیمار بر اساس معیارهای شاخص سواد سلامت بر تبعیت دارویی سالمندان مبتلا به پرفشاری خون اولیه تاثیر داشته و منجر به بهبود تبعیت دارویی در این افراد شده است، اما این مداخله نتوانست نسبت پرفشاری خون کنترل شده را در دو گروه متفاوت سازد. لذا جهت افزایش تبعیت دارویی افراد سالمند مبتلا به پرفشاری خون و با سواد سلامت محدود استفاده از بسته آموزشی تدوین شده در این مطالعه توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: آموزش به بیمار، شاخص سواد سلامت، تبعیت دارویی، پرفشاری خون اولیه

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Investigation of the effect of patient education based on health literacy index on medication adherence and blood pressure control in elderly with primary hypertension

By: Farzaneh Delavar

Under Supervision of :Dr Reza Negarandeh

2018

Abstract

Background: Hypertension or high blood pressure is a global public health problem. As the age increases, the prevalence of hypertension increases too, and the aging population aggravates this problem. Therefore, control of hypertension is one of the priorities of the health system. Since patient knowledge is the most important factors in effective hypertension management, inadequate health literacy can limit the impact of education on self-management of disease including medication adherence and blood pressure control. The aim of this study was to determine the effect of education based on Health Literacy Index (INDEX) on medication adherence and control of hypertension in the elderly with primary hypertension.

Materials and Methods: This is a randomized clinical trial study that was conducted in one of Tehran's hospitals. The population of this study included 118 elderly people with uncontrolled primary hypertension with the inadequate level of health literacy. They were randomly assigned to the intervention group (59 subjects) and control (n = 59). The intervention was two face-to-face training sessions and four telephone conversation lasting one month period. The level of medication adherence in the Elderly was evaluated by 8-item Morrisky medication adherence scale and Blood Pressure was measured by Reister sphygmomanometer in baseline and endpoint for both groups. Data were analyzed by descriptive statistics and Fisher exact test, independent t-test and chi-square test in SPSS software package version 16.

Results: While, in the pre-test, the rate of medication adherence in two groups was homogeneous, in the post-test, the intervention of this study resulted in a significant increase in the intervention group ($P = 0.002$). However, the changes in the ratio of controlled systolic ($P = 0/452$) and diastolic ($P = 0/351$) blood pressure between the two groups were not significant.

Conclusion: The results of this study showed that patient education based on health literacy index improved medication adherence in elderly patients with primary hypertension, but this intervention failed to alter the ratio of controlled hypertension. Therefore, this study recommends using this educational package among elderly people with limited health literacy to increase medication adherence.

Keywords: patient education, health literacy index, medication adherence, primary hypertension